

عنوان مقاله:

چهارچوب نظری باستان شناسی قرآن کریم

محل انتشار:

فصلنامه قرآن، فرهنگ و تمدن، دوره 5، شماره 2 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 0

نویسنده:

مهدی مرتضوی - دانشیار گروه باستان شناسی، پژوهشکده علوم باستان شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

خلاصه مقاله:

زیربنای چهارچوب نظری باستان شناسی که عمدتاً از سایر رشته های علمی وام گرفته شده است، تاریخچه نسبتاً کوتاهی در باستان شناسی دارد. با وجود این، جامعه باستان شناسی ایران از یک دوره کوتاه قبل از انقلاب اسلامی و با یک وقفه کوتاه پس از آن، تحولات در زمینه چهارچوب های نظری در باستان شناسی را پذیرفته است. هرچند این پذیرش بدون مشکل نبوده، عمدتاً ناشی از ناآشنایی با مطالعات موردی مرتبط با این چهارچوب های نظری است. انطباق چهارچوب های نظری که در بافت جوامع آمریکای باستان آزمایش شده، با چشم انداز تحقیقاتی ایران، تلاشی پیچیده و دشوار است. این مقاله به بررسی کلی چهارچوب های نظری باستان شناسی از منظر قرآن کریم می پردازد. پرداختن به آیات مرتبط با این موضوع از حوصله این نوشتار خارج است، اما نویسنده می کوشد نمونه های خاصی از آیات قرآن را ارائه دهد. چهارچوب های نظری مطرح در باستان شناسی تاریخ- فرهنگی، باستان شناسی فرایند محوری و باستان شناسی پسا فرایند محوری که همگی منشا غربی دارد، در آیات خاصی از قرآن کریم طنین روشنی پیدا می کند. در واقع، برخی از آیات قرآن به عنوان بازتاب جامعی از چهارچوب های نظری باستان شناسی در این سه محور عمل می کند. هدف این مقاله برجسته کردن ظرفیت قرآن کریم به عنوان منبع راهنمای چهارچوب نظری برای باستان شناسی به ویژه در زمینه میراث ایرانی است. با استفاده از بینش قرآن، باستان شناسان می توانند درک عمیق تری از گذشته به دست آورند و تفاسیر دقیق تری از داده های باستان شناسی ارائه دهند.

کلمات کلیدی:

باستان شناسی قرآن کریم، چهارچوب نظری، تاریخ- فرهنگی، فرایند محوری، پسا فرایند محوری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2020658>

